

การศึกษาความหลากหลายของนกบริเวณคอกย้าห่มปก อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือนกันยายน 2546 ถึง สิงหาคม 2547 โดยใช้วิธี Line Transect ใน 4 พื้นที่ คือ (1) ป่าดิบเขา ระดับต่ำ 2 เส้นทาง (1,400 เมตร และ 1,500 เมตร) และ (2) ป่าดิบเขา ระดับสูง 2 เส้นทาง (1,800 เมตร และ 1,900 เมตร) พบนก 177 ชนิด จาก 35 วงศ์ เป็นนกประจำถิ่น 136 ชนิด นกอพยพ 40 ชนิด และนกอพยพผ่าน 1 ชนิด ศึกษาเปรียบเทียบความหลากหลายชนิดของนกจาก Shannon's index พบว่า ป่าดิบเขา ระดับต่ำมีค่าความหลากหลายชนิดสูงกว่าป่าดิบเขา ระดับสูง ($H' = 4.60, 4.75, 4.18, 4.03$ ตามระดับความสูง 1,400 1,500 1,800 และ 1,900 เมตร) ความสม่ำเสมอ (Evenness) ของชนิดนก ในระดับความสูง 1,900 เมตร มีค่าสูงสุด ($E_5 = 0.49$) ส่วนระดับความสูง 1,500 เมตร มีค่าต่ำสุด ($E_5 = 0.13$) เมื่อเปรียบเทียบความคล้ายคลึงของชุมชนนก (Community similarity) ระหว่างป่าดิบเขา ระดับต่ำกับป่าดิบเขา ระดับสูง พบว่ามีค่าความคล้ายคลึงอยู่ในระดับปานกลาง ($I_{(1), (2)} = 52.70\%$)

ความสัมพันธ์ระหว่างนกกับความหนาแน่นของต้นไม้ในป่าดิบเขา ระดับต่ำมีความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบ ($r = -0.086, n = 10$) ส่วนในป่าดิบเขา ระดับสูงมีความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบเช่นกัน ($r = -0.169, n = 10$) ความสัมพันธ์ระหว่างนกกับอุณหภูมิในป่าดิบเขา ระดับต่ำมีความสัมพันธ์กันในทางลบ (1,400 เมตร, $r = -0.659, n = 12$) (1,500 เมตร, $r = -0.269, n = 12$) ในป่าดิบเขา ระดับสูงมีความสัมพันธ์กันในทางบวก (1,800 เมตร, $r = 0.006, n = 12$) (1,900 เมตร, $r = 0.214, n = 12$)

จากการสังเกตพฤติกรรมการกินอาหารในกลุ่มนกกินพืช พบพืชอาหารของนก 36 ชนิด 26 วงศ์ พืชอาหารที่พบนกกินมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ นางพญาเสือโคร่ง (*Prunus cerasoides* : Rosaceae), ไข่ปลา (*Debregeasia longifolia* : Urticaceae) และ *Aralia thomsonii* : Araliaceae โดยนกปรอดหัวตาขาว (*Pycnonotus flavescens*) เป็นนกที่พบกินพืชอาหารหลายชนิดที่สุด อัตราส่วนในการกินส่วนต่างๆของพืชอาหาร พบว่า ส่วนใหญ่นกเลือกกินเฉพาะส่วนผลของพืชอาหาร (29 ชนิด, 80.56 %) บางชนิดนกกินเฉพาะน้ำหวาน (2 ชนิด, 5.56%) หรือเฉพาะเกสร (2 ชนิด, 5.56 %) แต่บางชนิดนกเลือกกินส่วนของพืชอาหารมากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น กินทั้งเกสร และน้ำหวาน (1 ชนิด, 2.78 %) หรือกินทั้งส่วนของเกสร น้ำหวาน และผลของพืชอาหาร (2 ชนิด, 5.56 %)

A study of diversity of birds at Doi Pha Hom Pok, Fang District, Chiang Mai Province, was done from September 2003 to August 2004. A line transect method at 4 sampling sites was used with two transects in seasonal evergreen forest at (1) lower-elevation forests (1,400 and 1,500 m) and two transects at (2) higher-elevation forests (1,800 and 1,900 m). There were 177 species from 35 families, which included 136 residents, 40 winter visitors, and 1 passing migrant species. A comparison of species diversity using Shannon's index at all sites showed $H' = 4.60, 4.75, 4.18, 4.03$ at 1,400, 1,500, 1,800, and 1,900 m, respectively. Evenness index increased with elevation 1,900 m ($E_s = 0.49$) and decreased at 1,500 m ($E_s = 0.13$). A comparison of community similarity index between the lower-elevation and higher-elevation forests showed a moderate percentage of similarity ($I_{(1), (2)} = 52.70\%$).

Relationship between birds and tree density was negative for both the lower-elevation and higher-elevation forests, ((1) : $r = -0.086, n = 10$ and (2) : $r = -0.169, n = 10$). Interaction between birds and temperature was also negative at the lower-elevation forests at the altitude 1,400 m ($r = -0.659, n = 12$) and 1,500 m ($r = -0.269, n = 12$) but was positive at 1,800 m ($r = 0.006, n = 12$) and 1,900 m ($r = 0.214, n = 12$).

Thirty-six species of food plants from 26 families were recorded. The three most favorite species of plants were *Prunus cerasoides* (Rosaceae), *Debregeasia longifolia* (Urticaceae), and *Arali thomsonii* (Araliaceae). Flavescent Bulbul (*Pycnonotus flavesceus*) consumed the highest number of plant species. The difference of ratio between the part of food plants which birds to select for eating, 80.56%, 29 of plant species ate fruit only, 5.56%, 2 species nectar only, 5.56%, 2 species stamens only, but some birds eat more than one part, such as both stamens and nectar (2.78%, 1 species) or eat all parts, i.e. fruit, nectar and stamens (5.56%, 2 species).